

NOTAT

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Miljøteknologi
J.nr. MST-140-00067
Ref. Bomgo/EHP
Den 20. marts 2015

Høringsnotat – Udkast til Natur og Miljøpolitisk Redegørelse 2014

Ifølge Planloven skal Miljøministeren hvert 4. år udsende en eller flere rapporter, der redegør for miljøtilstanden i Danmark samt for natur- og miljøpolitikken.

Natur- og Miljøpolitisk redegørelse beskriver større udvalgte initiativer inden for natur- og miljøpolitikken siden 2009. Listen over politiske initiativer er derfor ikke en udtømmende liste. Redegørelsen følger samme opbygning som Miljøtilstandsrapporten, så det er nemt for læseren at sammenholde tilstandsbeskrivelserne med initiativerne. I redegørelsen findes en referenceliste dækkende alle initiativer, så det er muligt at læse mere. Redegørelsen er udarbejdet af Miljøministeriet med input fra en række andre ministerier.

Høringen

Udkast til Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse blev sendt i offentlig høring den 30. juni 2014 med svarfrist den 5. september 2014. Der er indkommet svar fra 26 parter, hvoraf de 10 ingen bemærkninger havde.

I dette notat gennemgås og kommenteres de 16 høringssvar, der indeholdt kommentarer til Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse. Det drejer sig om høringssvar fra følgende parter:

1. Dansk Industri (DI)
2. WWF Verdensnaturfonden
3. Landbrug og Fødevarer
4. NaturErhvervstyrelsen
5. Dansk Miljøteknologi
6. Videncentret for Landbrug
7. Klima-, Energi- og Bygningsministeriet
8. Danmarks Naturfredningsforening (DN)
9. Erhvervsstyrelsen
10. Danmarks Rederiforening
11. Bæredygtigt Landbrug
12. Sundhedsstyrelsen
13. HORESTA
14. Innovationsfonden
15. Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet - Københavns Universitet (NBF-KU)
16. Foreningen Endelave Hav- og Dambrug Nej Tak

Følgende parter havde ingen bemærkninger:

1. Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste
2. Vejdirektoratet

3. Syddansk Universitet
4. Uddannelses- og Forskningsministeriet
5. Advokatrådet
6. Slagelse Kommune
7. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen
8. Banedanmark
9. CAD (Centralforeningen af Autoreparatører i Danmark)
10. Økonomi og Indenrigsministeriet

For overblikkets skyld, er høringskommentarerne opdelt i overordnede kommentarer samt i de 10 temaer i redegørelsen.

Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse indeholder for hvert af de 10 temaer en opsummering af de væsentligste udfordringer, målsætninger og status på området. Nogle af høringskommentarerne er simple forslag til præciseringer eller mindre ændringer af oplysninger, der f.eks. som følge af nye politiske initiativer ikke længere er aktuelle. Disse ændringer er indføjet i redegørelsen, men er ikke resumeret i dette notat. En række andre bemærkninger er af holdningsmæssig/ politisk karakter. Eksempelvis et ønske om, at et særligt område bør opprioriteres. Disse kommentarer tages til efterretning af Miljøministeriet og resumeres nedenfor for at blive formidlet til Folketinget.

I det følgende forkortes Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse NMR.

Dette høringsnotat er struktureret efter følgende opbygning:

0. Overordnede og generelle kommentarer
  1. Arealer
  2. Luft
  3. Vand
  4. Hav
  5. Klimaforandringer
  6. Natur og biodiversitet
  7. Naturressourcer
  8. Miljø og Sundhed
  9. Produktion, forbrug og affald
  10. Tværgående miljøpolitiske temaer

Overordnede og generelle kommentarer

WWF Verdensnaturfonden og DN finder, at det er en mangel i forhold til redegørelsens formål, at der ikke i tilstrækkeligt omfang er en gengivelse af målsætningerne for Natur- og Miljøpolitikken. Der efterlyses også en beskrivelse af sammenhængen til mål på andre politikområder f.eks. økonomisk politik, landbrug, transport.

Dansk Miljøteknologi finder, at der mangler en vurdering af, hvor effektive de enkelte initiativer er ift. natur og miljøtilstanden, og at effekten bør sammenholdes med de opstillede målsætninger, for at kunne vurdere om yderligere initiativer bør sættes i gang. DN foreslår, at for hvert initiativ angives om det "højner", "bibeholder" eller "sænker" miljøbeskyttelsesniveauet. DN og Dansk Miljøteknologi efterlyser en analyse af de opnåede resultater og effekterne af initiativerne, herunder en analyse af hvilke yderligere initiativer der er nødvendige for at opnå målsætningerne. DN stiller spørgsmålstejn ved om redegørelsen kan betragtes som en "Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse".

MIM bemærker:

De centrale natur- og miljøpolitiske målsætninger er mere systematisk indarbejdet i beskrivelsen af de væsentligste udfordringer, målsætninger og status på de 10 temaer. Det er ikke inden for rammerne af NMR, at der gennemføres en analyse af de enkelte initiativers forventede effekt.

Det er ikke formålet med Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse at give en samlet redegørelse for sammenhængen mellem alle politikområder på tværs af regeringen. Regeringens bæredygtighedsstrategi, der blev lanceret i oktober 2014, giver en samlet beskrivelse af målsætninger og indikatorer for Danmarks udvikling på det økonomiske, sociale og grønne område. Regeringens bæredygtighedsstrategi er beskrevet under kapitel 10 i Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse.

Nogle høringsparter ønsker hhv. flere og færre initiativer beskrevet i NMR. WWF Verdensnaturfonden og DN finder, at nogle initiativer er for perifere for natur og miljøpolitikken, og der efterspørges initiativer på andre ressortområder end miljø. Desuden bemærkes, at flere af de initiativer, der er beskrevet, endnu ikke er implementeret men kun besluttet. Der efterlyses en beskrivelse af kriterierne for udvælgelse af initiativerne. WWF Verdensnaturfonden og DN finder, at beskrivelserne af initiativerne i NMR er for kortfattet.

MIM bemærkning:

Der er tilføjet en indledning til redegørelsen, som bl.a. beskriver udvælgelsen af initiativerne. Helt overordnet er kriteriet, at det er større, væsentlige politiske initiativer, der både påvirker natur- og miljøtilstanden. Det er dermed ikke en udtømmende liste.

I referencelisten bagerst i redegørelsen er der links til de beskrevne initiativer, så det er nemt for læseren at finde yderligere information om initiativerne.

Bæredygtigt Landbrug opfordrer til, at der i højere grad indarbejdes hensyn til konventionelt landbrug og vækst.

MIM bemærkning:

Det er en politisk beslutning at prioritere indsatsområder, også inden for natur- og miljøpolitikken. Redegørelsen beskriver eksisterende politik, men indeholder ikke ny politik.

Videncenteret for Landbrug finder, at indledningerne til de enkelte temaer er fokuseret på potentielle risici frem for omtale af de områder, hvor der er fremskridt.

MIM bemærkninger:

Et af formålene med Natur- og Miljøpolitisk Redegørelse er at beskrive koblingen mellem udfordringer eller "risici" på natur- og miljøområdet, og de initiativer der er igangsat. Derfor indeholder indledningerne en beskrivelse af udfordringer. Fremskridt er ligeledes beskrevet under status.

DN efterlyser, at der redegøres for hvilke opgaver, der henhører under staten hhv. kommunerne, samt at det tydeliggøres om initiativerne er en konsekvens af implementeringen af EU-regler.

NBF-KU anbefaler, at der udarbejdes et engelsk summary.

MIM bemærkninger: Det tilstræbes, at det fremgår af initiativbeskrivelserne, hvis der er tale om direkte implementeringer af EU-regler. Det er ikke formålet med redegørelsen at kortlægge, hvorvidt opgaverne hører under staten eller kommunerne. Der udarbejdes en engelsk oversættelse af NMR. Det kan desuden oplyses, at det Europæiske Miljøagentur udarbejder hvert 5. år en redegørelse over naturens- og miljøets tilstand i Europa, "The European Environment - State and Outlook". Heri indgår et Dansk Country Briefing, der er et engelsk resumé af hovedpointerne fra både Miljøtilstandsrapporten og Natur- og Miljøpolitisk redegørelse.

Arealer – kapitel 1

DN efterlyser Naturplan Danmark som anført i Regeringsgrundlaget.

MIM bemærkning

Naturplan Danmark er offentliggjort siden redegørelsen blev sendt i høring og en beskrivelse af Naturplan Danmark er tilføjet kapitel 6, Natur og Biodiversitet. Naturplan Danmark indeholder bl.a. initiativer for bedre og mere sammenhængende natur, herunder udvikling af et Grønt Danmarkskort, hvilket fremgår af beskrivelsen.

DN bemærker, at jordforurening ikke nævnes under beskrivelsen af udfordringen under indledningen.

MIM bemærkning:

Udfordringerne i arealanvendelsen er overordnet beskrevet i afsnittet fordi presset på arealanvendelsen skyldes en lang række faktorer, hvor jordforurening blot er én blandt flere andre. Jordforurening tilføjes på linje med en række andre emner.

Luft – kapitel 2

Ingen bemærkninger.

Vand – kapitel 3

DN finder, at den globale udfordring med stigende vandmangel ikke er relevant i forhold til NMR.

MIM bemærkning:

Det stigende globale vandbehov er taget ud af NMR.

DN efterlyser et initiativ over for de kommuner, der ikke har modtaget tilskud til ordningen for boringsnære beskyttelsesområder

MIM bemærkning:

I beskrivelsen af tilskudsordningen for boringsnære beskyttelsesområder er omfanget præciseret ved en tilføjelse af, at der i 2012-2013 er blevet afsat 40 mio. kr. til kommunernes arbejde med boringsnære beskyttelsesområder inkl. et rejsehold, som har rådgivet kommuner og andre om beskyttelse af grund- og drikkevand. Det indgår ikke i redegørelsen at tage stilling til fremtidige indsatser.

DN vurderer, at beskrivelserne af resultaterne for initiativerne: Vandplaner, Natur og landbrugskommissionen og Nitrathandlingsplanen er misvisende.

MIM bemærkning:

Der er tale om en kortfattet og overordnet beskrivelse af initiativerne. I NMR er tilføjet en beskrivelse af Vandplanerne og Randzonenloven, der er lanceret i efteråret 2014. Det er Miljøministeriets opfattelse, at beskrivelserne af initiativerne er retvisende. For en mere uddybende beskrivelse af initiativerne henvises til referencerne.

Hav – kapitel 4

Foreningen Endelave Hav- og Dambrug – Nej Tak finder, at NMR bør forholde sig til, hvordan det er muligt både at fremme havdambrug og samtidig leve op til EU's Vandrammedirektiv og Havstrategidirektiv.

MIM bemærkning:

Regeringen har med Strategi for bæredygtig udvikling af akvakultursektoren i Danmark 2014-2020 fastslået, at vækst i akvakultursektoren, herunder i havbrug, skal ske indenfor de eksisterende miljømæssige rammer, herunder vandrammedirektivet og havstrategidirektivet. Den videre udmøntning heraf vil ske i de kommende år. For nærmere uddybning henvises til strategien, som angivet i Redegørelsens referenceliste under kapitel 3.

DN finder, at det er bemærkelsesværdigt, at havets anvendelse fremover ikke blot skal foregå bæredygtigt, men at der skal ske en "bæredygtig rentabel vækst" i de erhverv, der bruger og påvirker de danske havområder, og spørger, hvordan det hænger sammen med MSY.

MIM bemærkning:

Det har ikke været hensigten at introducere et nyt begreb, som kan skabe misforståelser. Begrebet er derfor rettet til "bæredygtig udnyttelse" under henvisning til havstrategidirektivets artikel 1 stk. 3: "Havstrategierne skal anvende en økosystembaseret tilgang til forvaltning af de menneskelige aktiviteter, der sikrer, at det samlede pres fra sådanne aktiviteter holdes inden for niveauer, der er forenelige med opnåelsen af en god miljøtilstand, og at de marine økosystemers evne til at håndtere menneskeskabte forandringer ikke bringes i fare, samtidig med at en bæredygtig udnyttelse af havets goder og ydelser muliggøres."

DN efterlyser en beskrivelse af, at bundslæbende redskaber skaber problemer i havet, samt at udfordringer med andre miljøfarlige stoffer udover TBT og kviksølv nævnes, f.eks. de stigende dioxinverdier i fisk i Østersøen. DN efterlyser desuden, at det indledende afsnit forholder sig til grundvandets kvantitative tilstand.

MIM bemærkning:

Påvirkning af havbunden, herunder af bundslæbende redskaber er tilføjet i afsnittet. Afsnit om miljøfarlige stoffer er justeret, så det ikke fremgår som om det kun er kviksølv, der er relevant at forholde sig til. Vedr. beskrivelse af grundvand henvises til kapitel 3.

DN ønsker, at det tydeliggøres, at langt fra alle rev og boblerev er kortlagt, og at de heller ikke er beskyttet mod fiskeri. Den nuværende beskrivelse giver ifølge DN anledning til at tro, at det er tilfældet.

MIM bemærkning:

Det er præciseret, at der er gennemført fiskeriregulering i 4 Natura 2000 områder. Det er desuden præciseret, at yderligere 28 Natura 2000 områder, hvor rev er en del af udpegningsgrundlaget, er beskyttet i forhold til anvendelse bundsløbende redskaber ved eksisterende fiskeriregulering.

DN foreslår at Vandrammedirektivet nævnes i NMR.

MIM bemærkning:

Vandplanerne er tilføjet indledning med henvisning til nærmere beskrivelse i kapitel 3.

Klimaforandringer – kapitel 5

DI efterlyser, at det præciseres, hvilke muligheder og især begrænsninger, der er for vandforsyningselskaberne til gennemførelse af investeringer i klimaforanstaltninger gennem de nye betalingsregler.

MIM bemærkning:

Beskrivelse af nye betalingsregler er justeret for at tydeliggøre, at der er visse betingelser knyttet til investeringer i klimaforanstaltninger.

DN ønsker en angivelse af, hvor langt Danmark er nået i reduktionen af drivhusgasudledningen med 40 % i 2020. DN ønsker ligeledes, at det angives, at der i Klimaplanen indgår en 6 % reduktion i den ikke-kvotebelagte sektor i 2020. DN ønsker, at det tilføjes, at den delvise afkobling mellem trafikvæksten og drivhusgasudledningen angiveligt også skyldes den økonomiske krise.

MIM bemærkning:

Det er tilføjet, at Danmark har reduceret drivhusgasudledningen med 18 % fra 1990 til den sidste kortlægning i 2011. Ifølge Klimaplanen skal drivhusgasudledning reduceres med 40 % i 2020 i forhold til 1990. Dette mål gælder samlet set for den kvotebelagte og ikke-kvotebelagte sektor. Det er præciseret, at den økonomiske krise også har betydning for afkoblingen mellem trafikvækst og udledningen af drivhusgasser.

Natur og biodiversitet – kapitel 6

Landbrug og Fødevarer bemærker, at de fleste skove er etableret og dyrkes med det formål at producere træprodukter. Hvis der ønskes øget beskyttelse og fremme af biodiversitet, er det afgørende, at der findes måder, der gør det attraktivt for skovejere at tage disse hensyn.

MIM bemærkning:

I de eksisterende tilskudsordninger til privat skovdrift indeholder flere incitamenter til at fremme natur og biodiversitet. F.eks. tilskud til særlig drift, der understøtter biodiversitet og tilskud til grønne driftsplaner, tilskud til foryngelse, hvor nåleskov omlægges til løvskov samt tilskud til skovrejsning. Nye løsninger, der gør det endnu mere attraktivt for skovejere at tage biodiversitetshensyn har karakter af et ønske om nye initiativer. Det indgår ikke i redegørelsen at tage stilling til fremtidige indsatser.

Landbrug og Fødevarer bemærker, at eventuelt kommende klimaforandringer vil påvirke biodiversiteten positivt og negativt, og at forvaltningen af arter bør tage udgangspunkt i dette. Det bør blandt andet overvejes, om klimaforandringsfaktoren gør det uforholdsmæssigt dyrt eller umuligt at bevare nogle af de truede arter.

MIM bemærkning:

Det indledende afsnit om beskrivelse af klimaforandringernes betydning for biodiversiteten er justeret, så det tydeligere fremgår, at der kan være positive og negative konsekvenser. Overvejelser om, hvorvidt det er for dyrt at bevare nogle af de truede arter er ikke tilføjet redegørelsen, da der ikke tages stilling til fremtidige indsatser.

DN bemærker om formuleringen af habitatnaturtyperne under afsnit 6.2, at det ikke er kvaliteten, men arealet, der er stabiliseret. Desuden efterlyser DN, at NMR forholder sig til andelen af biologisk værdifuld skov, og at hulrugende fugle og pattedyr, der også har det vanskeligt i skovene, bliver nævnt. DN ønsker, at den naturgenopretning af vådområder og restaurering af vandløb, der gennemføres, bliver omtalt.

MIM bemærkning:

Formulering om habitatnaturtyperne er præciseret, så det fremgår, at kvaliteten er stabiliseret for mange af naturtyperne, hvilket er i overensstemmelse med EU rapporteringen. Redegørelsen forholder sig ikke til udvikling i andelen af biologisk værdifuld skov, dels fordi det er bredere begreb end urørt skov og ikke faktisk opgjort, dels fordi statusafsnittet er en kortfattet beskrivelse af den faktiske udvikling og ikke en nærmere vurdering heraf. I statusafsnittet er tilføjet eksempler på pattedyr i fremgang, men Naturstyrelsen har ikke vurderet, at der er grundlag for særligt at fremhæve hulrugende fugle. DN's forslag om tilføjelse af vådområder og restaurering af vandløb er medtaget i statusafsnittet.

DN efterlyser en omtale af handlingsplan for biodiversitet og Naturplan Danmark. DN efterlyser en beskrivelse af de naturinitiativer der skal gennemføres som opfølgning på Natur- og Landbrugskommissionen, eksempelvis det nationale naturnetværk, klare nationale natupolitiske mål, biodiversitetsstrategien og justering af Naturbeskyttelseslovens § 3. Det er kun vækstinitiativerne, der er nævnt i NMR.

MIM bemærkning:

Naturplan Danmark er tilføjet listen over regeringens initiativer med en overordnet beskrivelse af planens hovedindsatser. For nærmere beskrivelse af de enkelte initiativer henvises til referencen.

DN efterlyser en analyse af, om tilskudsmidlerne til naturpleje og skove er tilstrækkelige.

MIM bemærkning:

Det er tilføjet at omkring 70.000 ha naturarealer plejes med tilskud fra statslige tilskudsordninger, der har til formål at fremme naturpleje. Arealet forventes øget til omkring 90.000 ha. frem mod 2020. Det er præciseret, at der er gjort en indsats for at udbrede kendskab til den ny skovtilskudsordning i 2013, samt at der er givet tilskud til sikring af privat skov både indenfor og udenfor Natura 2000 skov i 2013.

Naturressourcer – kapitel 7

DN bemærker, at den valgte opdeling mellem kapitel 7 og 9 ikke er logisk, og ønsker en argumenteret begrundelse for opdelingen.

MIM bemærkning:

Miljøministeriet medgiver, at overskrifterne på kapitel 7 og 9 kan have givet anledning til uklarhed. Titlen på kapitel 9 ændres, så den kommer til at hedde "Produktion, forbrug og affald". Kapitel 7 dækker brugen af naturressourcer, mens kapitel 9 beskriver omsætningen af ressourcer i økonomi. Der kan dog stadig forekomme overlap mellem enkelte kapitler. Det vurderes, at dette er uundgåeligt.

DN efterlyser en beskrivelse af flere initiativer fra natur- og miljøområdet omkring ressourcer, så det ikke fremstår som regeringen kun har gennemført initiativer på energiområdet.

MIM bemærkning:

Enkelte yderligere initiativer er tilføjet. Derudover bemærkes, at en række politiske initiativer, fx vedr. fiskeri og skovplantning, også kunne indgå under kapitel 7. Disse er beskrevet under hhv. kapitel 1 om arealer og kapitel 4 om hav, hvor det vurderes, at de passer bedst. For at undgå gentagelser beskrives initiativerne kun en gang.

DN efterlyser en reference til de internationale faktor 4 og faktor 10 betragtninger.

MIM bemærkning:

Miljøministeriet finder det ikke relevant at henvide hertil.

Miljø og Sundhed – kapitel 8

DN ønsker en beskrivelse af, hvor mange stoffer, der er registreret under REACH forordningen, hvor mange stoffer der samlet findes, og hvor langt vi er fra målsætningerne.

MIM bemærkning:

Der er tilføjet en angivelse af antallet af stoffer.

Produktion, forbrug og affald - kapitel 9

DI finder, at indledningen til kapitel 9 er temmelig overordnet og kortfattet, og dermed er der en forståelsesmæssig udfordring i at se sammenhængen til de beskrevne initiativer. DN mener, nogle af de beskrevne initiativer ikke har ordentlig relation til kapitlet og beskrivelsen i indledningen.

MIM bemærkning:

Indledningen er beskrevet mere bredt for at skabe større sammenhæng og favne flere af de beskrevne initiativer. Overskriften for kapitlet er ændret, så det i højere grad beskriver kapitlets indhold.

DI foreslår, at der nævnes nogle af de initiativer der er igangsat under strategi for intelligent offentligt indkøb. DI efterlyser en angivelse af de miljømærkede indkøb af varer og tjenesteydelser som virksomheder uden for Grønt Indkøbernetværk står for.

MIM bemærkning:

Beskrivelsen af Strategi for intelligent offentligt indkøb er blevet udbygget. Der findes ikke data for omfanget af virksomheders grønne indkøb, men tal for de virksomheder, der har meldt sig ind i Miljømærkning Danmarks grønne indkøber netværk er tilføjet.

DN undres over formuleringen af at Ressourcestrategien indeholder et mål om genanvendelse af 50 % af en række materialefraktioner i husholdningsaffaldet. Desuden ønsker DN, at der tilføjes det forslag til 70 % genanvendelse, der nævnes i EU's meddelelse om cirkulær økonomi. Desuden ønsker DN en række mindre præciseringer i teksten.

MIM bemærkning:

Ressourcestrategiens målsætning om genanvendelse af 50 % af en række materialefraktioner i husholdningsaffaldet stemmer overens med ressourcestrategiens formulering. Det indledende afsnit er udbygget for at give en mere præcis angivelse af målsætninger og status. Miljøministeriet vurderer, at det på nuværende tidspunkt er for tidligt at medtage en beskrivelse af forslag til nye genanvendelsesmål, da EU's meddelelse om cirkulær økonomi er trukket tilbage.

Innovationsfonden pointerer, at Innovatorium for bygningsrenovering er blevet en integreret del af Danmarks Innovationsfond.

MIM bemærkning:

Beskrivelsen af Danmarks Innovationsfond er blevet omformuleret og skrevet sammen med det tidligere afsnit om Innovatorium for bygningsrenovering.

Tværgående miljøpolitiske temaer – kapitel 10

DN undres over, at det af teksten fremgår, at Danmark ønsker at være et foregangsland. DN finder, at det ikke modsvares af målsætninger og desuden forudsætter, at man på hjemmefronten går foran.

MIM bemærkning: Regeringens bæredygtighedsstrategi beskriver en overordnet vision for udviklingen af Danmark. Strategien indeholder 23 konkrete målsætninger med tilhørende indikatorer. Det er vurderingen, at disse målsætninger er ambitiøse. Den indledende beskrivelse er suppleret med tekst fra Bæredygtighedsstrategien, som blev udsendt i oktober 2014, og er tilføjet initiativbeskrivelserne.